

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Oprichter Dr. J. R. Beveraluis
Orgaan van de

Nederlandsche Boschbouwvereniging

8e Jaargang

No. II

November 1935

Oorspronkelijke Bijdragen

REDE VAN DEN VOORZITTER DER
NEDERLANDSHE BOSCHBOUWVEREENIGING

Prof Ir. J. H. JAGER GERLINGS.

Litgesproken op de Algemeene Vergadering, gehouden op 4 October
1935 te Wageningen.

Wanneer onze vereeniging haar najaarsvergadering houdt, dan nadert voor den boscheigenaar of beheerder de tijd van den oogst, die van de velling en den verkoop van het voorname product van het bosch.

Thans meer dan ooit zal menigeen zich afvragen: wat moet ik doen, wat de dunningen betreft; dunnen of de bosschen zonder deze noodzakelijke verplegingsmaatregel maar laten verworven omdat de opbrengsten de kosten daarvan amper dekken en wat kan ik doen om door velling ten minste eenige opbrengsten uit mijn bosschen te krijgen?

De toestand in den boschbouw is nog uiterst slecht; slechter dan hij tot nu toe was, zoodat de vooruitzichten voor het aanstaande verkoopseizoen uiterst donker zijn.

Wat het mijnhout betreft, zoo werd bij bespreking met de Vereeniging tot Behartiging der Mijnindustrie in Limburg, waarin met de Staatsmijnen alle particuliere mijnbouwverenigingen zijn vertegenwoordigd, slechts verkregen, dat de leden zich bereid verklaarden te zullen trachten in dit najaar voor het seizoen 1936/37 evenveel inlandsch mijnhout af te nemen als in het najaar 1934 voor het thans loopende seizoen 1935/36 werd gecontracteerd.

Van den zoo gehoopten ruimeren afzet van ons mijnhout zal dus wel niets komen, maar hier staat gelukkig tegenover, dat de voor het loopende seizoen gecontracteerde hoeveelheid inlandsch hout grooter is, dan die voor het vorige seizoen, welke trouwens wel erg klein was.

Pogingen, aangewend om den thans geldenden prijs van f 10.50 per m³ franco mijnstation verhoogd te krijgen zijn mislukt.

Men wilde zich over den prijs voor het volgend seizoen niet uitlaten en men sprak zelfs de vrees uit, dat de omstandig-

heden in het mijnbedrijf, die nog steeds achteruit gaan, waarschijnlijk zóó slecht zullen blijken, dat de thans geldende prijs niet zal kunnen worden gehandhaafd. Men vergete hierbij niet, dat sommige particuliere mijnen tot nu toe reeds inlandsch hout tegen lagere prijs inkoopten, doch dat de wijze van opmeting aan deze mijnen zoo veel gunstiger is voor den verkooper, dat de prijzen feitelijk niet veel verschillen.

De Staatsmijnen hebben inmiddels toegezegd te zullen overwegen deze wijze van meten voortaan ook toe te passen.

Het verkrijgen van Regeeringssteun stuit tot dusverre onder meer af op de moeilijkheid om daarvoor een doelmatige regeling te treffen, waarbij niet alleen in de contróle op de herkomst wordt voorzien, maar waarbij ook de moeilijkheid, dat hierbij de producent niet anders dan op indirecte wijze, door het toekennen van toeslag op den prijs aan den leverancier, in het genot van steun kan worden gesteld, op voor de Regeering aannemelijke wijze wordt opgelost.

Bovendien doet zich het gevaar voor, dat de mijndirectie's, die geenszins zijn overtuigd, dat de huidige mijnhoutprijzen inderdaad schier onaannemelijk zijn, zoodra van Regeeringswege daarop een toeslag zou worden gegeven, hun prijzen zullen verlagen. Toezegging, dat een zoodanige Regeeringsmaatregel door hen niet als reden tot verlaging van den prijs zal worden gebezigd, kon evenmin worden verkregen als welke toezegging omtrent den prijs ook.

De onbelemmerde invoer van gezaagd eiken- en beukenhout, z.g. bestekhout, doet zijn funeste invloed op het inlandsche boschbedrijf in toenemende mate gelden.

Door buitenlandsche agenten worden thans zelfs z.g. verzamelingen aangeboden, waarbij wagonladingen bestekhout, bestaande uit allerlei afmetingen door elkaar, tegen uiterst lage prijs uit het buitenland kunnen worden betrokken. Hier zouden alleen contingentering of hooge invoerrechten kunnen helpen.

Hoezeer de houtprijzen thans achter staan bij die van vóór den oorlog blijkt ten duidelijkste uit het staatje, opgenomen in het verslag over het jaar 1934 van den Directeur der Nederlandsche Heidemaatschappij. Er blijkt uit, dat de prijs van hout op stam van 1913 tot 1934 is gedaald met gemiddeld voor eiken 60 %, beuken 80 %, iepen 62.5 %, populieren 59 % en grenen 53.5 %.

Commentaar hierop is, dunkt mij, overbodig!

Het gevolg van de lage prijzen is, dat het voor de leveranciers vaak moeilijk is om hun behoefte bij leveringen te

dekken. De producenten hopen nog steeds op betere tijden en zijn veelal geneigd alleen het minder soort hout tegen de thans heerschende prijzen te laten, terwijl de handel ongeneigd is voorraden te vormen.

Dit heeft bij levering een algemeene terruggang van de kwaliteit van ons product ten gevolge, terwijl daarnaast moeilijkheid bestaat bij de uitvoering van leveringen op korten termijn.

Zoo klagen de mijnen, dat het inlandsch hout tegenwoordig van veel slechtere kwaliteit is dan vroeger, waardoor het steeds ongunstiger afsteekt bij het bijzonder rechte en vaste mijnhout uit Rusland en Finland. Ik heb mij hiervan zelf kunnen overtuigen bij een bezoek aan de houtstapelplaats van de Staatsmijn Emma te Heerlen. Reeds op vrij grooten afstand waren de stapels Nederlandsch hout te herkennen, niet alleen door het zeer opvallende uitnemende uiterlijk van het buitenlandsche hout, maar ook, door het groote percentage inlandsche stutten, dat door hun bijzonder slechten vorm en kwaliteit de naam „mijnhout" eigenlijk niet verdient.

Hetzelfde verschijnsel dat de lage prijzen de kwaliteit drukken doet zich helaas voor bij leveringen van paalhout en dwarsliggers, waarbij het gemis aan voorraad bovendien in denzelfden zin werkt. Dat een en ander fnuikend is in dezen tijd, waarin het moeilijker is dan ooit om aan de moordende buitenlandsche concurrentie het hoofd te bieden en er vaak heel wat moeite en overredingskracht moet worden aangewend om tot het gebruik van ons gewoonlijk duurder inlandsche product te doen besluiten, behoeft wel geen betoog.

En toch moeten wij volgens mijn meening vooral ons heil zoeken in verruiming van het gebruik van ons hout, zij het voorshands vooral door overheidslichamen en -diensten, waarbij het prijsverschil geheel of gedeeltelijk ter verruiming van de werkgelegenheid ten laste van de openbare kas wordt genomen. Als alle overheidslichamen en -diensten, voor zoover zulks uit technisch oogpunt mogelijk is, inlandsch hout gebruiken, zouden onze boschbouw, houthandel en -zagerij er heel wat beter voorstaan. Zoodoende zou dan tevens op een eenvoudige wijze financieele steun aan het boschbedrijf in zijn vollevang worden verleend.

Een voordeel van een ruimer gebruik van ons hout is, dat men het inlandsche product beter leert kennen en vooral wat zijn technische eigenschappen betreft, leert op prijs stellen. Men leert daardoor onze bosschen waardeeren als productiebedrijf en niet uitsluitend als recreatieplaats en natuurschoon object.

Zoodra dan te zijner tijd de prijzen van het buitenlandsche hout zullen zijn gestegen, zal ons boschbedrijf er ongetwijfeld beter voorstaan, al zal men zich niettemin ook in een verre

oekomst met zeer bescheiden prijzen moeten tevreden stellen.

Het is volgens mijn meening een plicht van de Regeering om onder de huidige tijdsomstandigheden haar diensten en ook de semi-overheidsdiensten het gebruik van inlandsch hout voor te schrijven, voorzover dit in voldoende hoeveelheid voorhanden is en technische overwegingen zich daar niet tegen verzetten.

Dat hierbij nauwlettend moet worden gewaakt tegen prijsopdrijving spreekt vanzelf, terwijl contrôle op de herkomst noodig is.

De kosten van de bestrijding der werkloosheid en de moreele schade, die ons volk daarvan lijdt, wettigen m.i. de hogere kosten door het gebruik van het inheemsche product.

Laten we hopen, dat de Rijkswaterstaat, die tot nu toe reeds krachtig in deze richting werkt, de op deze wijze aan onzen boschbouw reeds verleenden steun nog verder zal uitbreiden en dat de Regeering zal besluiten bij de inpoldering van het tweede gedeelte van de Zuiderzee het inlandsche hout een belangrijke plaats in te ruimen!

Het zij mij vergund hier te dezer zake hulde te brengen voor den aan het boschbedrijf verleenden steun, niet alleen aan de Directie van den Rijkswaterstaat, maar ook aan die van de Staatsmijnen te Heerlen. Laatstgenoemde Directie heeft, zij het met een geringen Rijkssteun, maar met belangrijke financieele opoffering harerzijds, in 1934 en 1935, afgezien van eenige niet onbelangrijke hoeveelheden eikenwisselhout, reeds 24000 eiken- en 2000 beuken dwarsliggers van inlandsch hout afgenomen, terwijl onderhandelingen over de levering in dezen winter van nog 9600 beuken dwarsliggers en een flinke partij eikenwisselhout, alles afkomstig van binnen onzen grenzen gegroeide boomen, nog loopen en groote kans van slagen hebben. Al zijn de prijzen ook voor deze partij uiterst krap zoodat van winst nauwelijks sprake is, niettemin zal deze leverantie waarbij wederom de voornaamste houthandelaren en -zagerijen zullen zijn betrokken, zoowel deze bedrijven als de boscheigenaren in deze donkere tijden eenigermate uitkomst geven en wordt een groot aantal arbeiders voor steun behoed of daaraan onttrokken.

Dat onze boschbouw door de levering van dwarsliggers en wisselhout zulk een krachtigen steun van de Staatsmijnen ondervindt is te danken aan het bijzonder loffelijk streven van zijn Directie om voor zoover zulks mogelijk is en de benarde financieele positie van het mijnbedrijf dit toelaat, aan het inheemsche product de voorkeur te geven.

Een bedrijf, dat deze stelregel tot de zijne maakt, verdient, dat omgekeerd ook aan *zijn* product steeds de voorrang wordt gegeven.

Moge het mooie standpunt, dat de Directie der Staatsmijnen inneemt, andere bedrijven tot voorbeeld strekken!

Een woord van hulde ook aan de Rijkscommissie voor Werkverruiming, voor de onvermoeide hulp en medewerking, die de boschbouw steeds van haar ondervindt.

De transactie's met de Staatsmijnen toonen, dat in deze tijden door onderlinge samenwerking en overleg de belangen, zowel van de gemeenschap, van den afnemer, den handelaar en de producent ten volle tot hun recht kunnen komen. Ook dit strekke ten voorbeeld aan andere bedrijven, met name aan de Nederlandsche Spoorwegen!

Er valt in dit opzicht echter nog veel te doen. Ik mag U in dit verband aanraden kennis te nemen van het belangrijke artikel: „Houtpropaganda in Nederland" van Dr. A. A. C. Sprangers in het tijdschrift „Hout", nrs 28, 31 en 33 van dit jaar. Schrijver wijst op de wenschelijkheid van propaganda voor het gebruik van hout in het algemeen en in aansluiting daaraan van propaganda voor het inlandsche product op grond van onbevooroordeelde voorlichting, steunend op wetenschappelijk gefundeerd onderzoek. Terecht wijst hij erop, dat hoezeer overheidsmaatregelen tot uitbreiding van ons boschbezit zijn toe te juichen, daarmee gepaard behooeren te gaan, zoowel door belanghebbenden als door de overheid zelf, maatregelen tot het scheppen van betere afzetyvoorwaarden voor het te verkrijgen product.

Ongetwijfeld zou van een permanente houtvoorlichtings en -propagandadienst, onder auspiciën van een Raad, waarin houthandel, houtverwerkingsbedrijven en boschbouw vertegenwoordigd zijn, zooals schrijver voorstelt, in dit opzicht veel goeds zijn te verwachten.

Het komt mij voor, dat hier een mooi arbeidsveld voor het Staatsboschbeheer in samenwerking met de Nederlandsche Heidemaatschappij is gelegen.

Een belangrijke bijdrage in deze richting vormt het zoojuist verschenen eerste deel van het „Rapport van de Commissie voor onderzoek naar de gebruikswaarde van inheemsch eiken-, beuken- en grenenhout tegenover tropisch hout", (Algemeene Landsdrukkerij) dat blijkt geeft van een ruimen opzet van het onderzoek.

Blijkens inlichtingen, verkregen van 198 der meest belangrijke kringen, waarin tropisch hout wordt gebruikt, zou uitsluitend op grond van *technische mogelijkheid* bijna 8000 m³, dat is 34.5 % van het totale gebruik van dit hout in de jaren 1929 tot en met 1933 door inheemsch hout (meest eikenhout) vervangbaar zijn, terwijl schattenderwijs de thans aanwezig te achten *practisch uitvoerbare mogelijkheid* van vervanging van tropisch hout door inheemsch hout door genoemde Commissie wordt gesteld op bijna 3400 m³, dat is 10.3 % of ± 675 m³ per jaar.

Een meerdere afzet van 675 m³ eikenhout gedurende elk der jaren 1929—'33 zou voor ons boschbedrijf zéér welkom zijn geweest en het is daarom te betreuren, dat de kringen, die aan tropisch hout de voorkeur meenden te moeten geven, ons hout voorbij gingen.

Men geeft er zich zoo weinig rekenschap van, dat in vroeger tijden, die niet eens zoover achter ons liggen, van het gebruik van tropisch hout nog geen sprake was, dat onze sluizen en bruggen tot voor ten hoogste 60 jaren *alle* van inlandsch hout werden gebouwd.

Intusschen meen ik, dat bedoelde Commissie bij de schatting van het gedeelte van het *technisch* vervangbare, dat binnen de *practische* mogelijkheid van vervanging ligt, wel bijzonder voorzichtig is geweest. Zij grondt haar oordeel op afmetingen en kwaliteit van het inheemsche product alsmede op de moeilijkheden, waarop de levering van kleine partijen op korten termijn vaak stuiten. Wat kwaliteit en leverbaarheid betreft, heeft men thans ongetwijfeld grootendeels te doen met tijdelijke bezwaren, veroorzaakt door de moeilijke tijdsomstandigheden. Ik mocht er zoeven reeds op wijzen, dat de uiterst lage prijzen de kwaliteit drukken en dat de geringe afzetmogelijkheden den handel beletten op voorraden te werken.

Ons product kan echter evengoed als elk ander de strengste keuring doorstaan, wanneer het slechts niet behoeft te worden geleverd tegen prijzen, die door de moordende buitenlandsche concurrentie zóó laag zijn gesteld, dat daarvoor moeilijk goede waar *kan* worden geleverd.

Ten aanzien van de afmetingen is de Commissie wel zéér somber gesteld, waar zij zegt, dat eikenpaalhout, langer dan 12 m en met afmetingen van 30 cm in het vierkant uit inheemsche voortbrenging slechts in beperkte hoeveelheid is te leveren en dat, wanneer strenge keuringseischen worden gesteld, deze uitspraak nog sterker geldt. Is het haar ontgaan, dat de meeste inlandsche eikenpalen, die onze houthandel levert 35 en 40 cm in 't vierkant meten met een lengte van 15 tot 17 m en dat zelfs geregeld belangrijke hoeveelheden eikenpalen van inheemsch hout worden geleverd, zwaar 45 tot 48 cm bij lengten van 20 en zelfs 22 m? Eiken palen met zulke afmetingen als de laatstbedoelde zijn gewoonlijk slechts in beperkte hoeveelheid noodig maar leveringen van 50, 60, ja zelfs 70 stuks tegelijk waren tot voor enkele jaren volstrekt geen zeldzaamheid. De ervaring leert, dat wanneer de houthandel tijdig weet, dat palen met dergelijke afmetingen gevraagd zullen worden, de levering steeds vlot verloopt. Het merkwaardige hierbij is, dat eikenpalen met deze groote lengten niet uit het buitenland kunnen worden geleverd.

Het zou mij te ver voeren hier dieper op dit belangrijke rapport, waarvan wij het tweede deel met verlangen tegemoet zien, in te gaan, toch wil ik Uw aandacht vestigen op een

tweetal zaken, die door de Commissie worden aangeroerd.

In de eerste plaats wil ik wijzen op haar uitspraak, die geheel aansluit met het zoeven genoemde artikel van Dr. Sprangers, dat het overweging verdient om een officieele instantie aan te wijzen of in te stellen, waar de gebruikers kosteloos, of tegen geringe vergoeding, inlichtingen en advies kunnen inwinnen omtrent de eigenschappen en gebruiksmogelijkheden van houtsoorten.

Ik ben van meening, dat de Commissie „te Wechel” en Dr. Sprangers een goed werk hebben gedaan door de aandacht op deze zaak te vestigen, die zoowel voor bosch-eigenaren als voor den houthandel, voor zoover betrokken bij het inlandsche hout, van groot belang is, niet alleen thans, om de buitenlandsche concurrentie beter het hoofd te kunnen bieden, maar evenzeer in normale tijden om de afzetmogelijkheid voor ons hout te bevorderen.

In de tweede plaats wijst de Commissie zoowel in het rapport zelf als in de conclusie's op de groote moeilijkheden ondervonden door het ontbreken van juiste gegevens betreffende de aanwezige bosch- en houtvoorraden waarover hier te lande kan worden beschikt.

In mijn vorige reden heb ik reeds meermalen gelegenheid gehad op de wenschelijkheid van een boschstatistiek te wijzen. Wil men tot de instelling van een houtvoorlichtingsdienst komen, dan kan een boschstatistiek noode worden gemist.

In dit verband mag ik wel met voldoening wijzen op het verschijnen van de eerste publicatie van het Staatsboschbeheer op het gebied van den boschstatistiek in den vorm van een bericht over houtprijzen. U vindt deze publicatie afgedrukt in het Augustusnummer van ons tijdschrift.

Het lijdt geen twijfel of deze berichten zullen nog meer aan waarde winnen, naarmate de medewerking van boscheigenaren en -beheerders zich zal uitbreiden, waartoe ik hierbij een dringend beroep op hen meen te mogen doen.

Wij moeten steeds trachten, zeide ik reeds, het gebruik van ons hout te doen toenemen en nieuwe afzetgebieden ervoor te vinden en in dit licht gezien is zoo belangrijk de vervanging van benzine als autobrandstof door houtskool. Technisch schijnt dit vraagstuk reeds geheel te zijn opgelost en wacht het slechts op meer algemeene toepassing, waardoor een uiterst welkom afzetgebied zal worden verkregen voor ons minderwaardige hout. Bovendien maakt deze brandstof de landen waar geen benzine wordt gevonden, zoolang de synthetische bereiding daarvan nog niet in dit gemis kan voorzien, onafhankelijk van den invoer dezer voor de volksge-meenschap tegenwoordig zoo onmisbare stof.

Ook de verharding van wegen met ronde houtblokjes mag geenszins aan onze verdere aandacht ontgaan.

Door het Staatsboschbeheer is in het Ulvenhoutsche bosch op bescheiden schaal een proef genomen met het gebruik van rondhout voor wegverharding.

Op grond van de aanvankelijke resultaten zijn de verwachtingen dezer proef gunstig. Voor eene goede beoordeeling is het echter noodig, eenige factoren na te gaan.

Het ligt daarom in de bedoeling de proef nog voort te zetten, alvorens een meer definitief oordeel uit te spreken.

Deze proef vormt het bewijs, dat onze boschbouw niet bij de pakken neerzit, doch zich krachtig weert om te trachten aan den druk der tijdsomstandigheden weerstand te bieden.

Dezer dagen bracht de pers het bericht, dat de Regeering doende is om in Drenthe nieuwe uitgestrektheden woeste grond en wel niet minder dan 2000 ha ter bebosching aan te koopen, terwijl wij met levendige belangstelling vernamen, dat verschillende gemeenten de oppervlakte woeste grond, die onder het toezicht van het Staatsboschbeheer met Rijkssteun wordt beboscht, hebben uitgebreid.

Al is de leiding hiertoe, althans wat den aankoop door het Rijk betreft, gelegen in de werkloosheid van een bij voortdurend toenemend deel van onze bevolking diep treurig, toch zijn wij blij, dat hierdoor het boschareaal in ons land in de toekomst weer zal toenemen, omdat wij in een behoorlijke oppervlakte blijvend bosch een noodzakelijk element van onze volkshuishouding zien.

Middelertijd groeien de reeds aangelegde jonge bosschen op en aan de jonge Staats- en gemeentebosschen onder Staatstoezicht wordt door de noodzakelijk snelle bebosching van de met werkloozen bewerkte terreinen elk jaar een groote oppervlakte toegevoegd. Zodoende ontwikkelt zich snel en krachtig een nieuwe fase in het Staatsboschbedrijf n.l. die van de opleiding van de jonge cultures tot wat men onder eigenlijk bosch verstaat en daarmee van de geregelde dunningen en den houtafzet. Het Staatsboschbeheer, dat tot nu toe op zijn gronden bijna uitsluitend in het stadium van boschaanleg verkeerde, komt meer en meer in dat van de boschopleiding en -exploitatie, een stadium, dat een menigte nieuwe vraagstukken met zich brengt; denken we slechts aan het even belangrijke als moeilijke vraagstuk der dunningen, aanvankelijk uit te voeren met ongeschoolde arbeidskrachten; dat van den houtafzet, de regeling van het bedrijf in de verschillende beheersgebieden, en zooveel andere. Dit geldt niet alleen voor de Staatsbosschen, maar evenzeer voor de met Rijkssteun aangelegde en onder Staatstoezicht blijvende bosschen van gemeenten.

En dan treedt steeds meer naar voren het groote verschil

tusschen land- en boschbouw en wordt steeds duidelijker het speciale karakter van den boschbouw met zijn bijzondere vraagstukken zoowel op technisch als economisch gebied, wat ons vak zoo mooi doet zijn, maar ook zoo moeilijk en waardoor de landbouwer, hoe goed ook onderlegd, er toch altijd vreemd tegenover blijft staan.

Al zal deze geleidelijke overgang van het stadium van boschaanleg naar dat van het eigenlijke boschbedrijf ongetwijfeld een belangrijke toename van werk met zich brengen, niettemin moet het voor de betrokken ambtenaren een voldoening zijn, dat hun werkkring zich steeds meer op het terrein van hun speciale vakkennis ontwikkelt.

Een van de vele bedenkelijke gevolgen van de crisis is ongetwijfeld de afname van het particuliere boschbezit. Wel is waar vormt de Natuurschoonwet, waaronder op dit oogenblik reeds ruim 300 landgoederen vallen en waardoor ongeveer 51000 ha particulier boschbezit onder het toezicht van het Staatsboschbeheer zijn gekomen een sterke rem, maar deze is helaas niet voldoende.

De heer J. J. Talsma burgemeester van de Gemeente Oosterbeek heeft juist dezer dagen in een bijzonder geslaagd artikel in de Kampioen gewezen op de wenschelijkheid, dat de Staat, behalve door fiscale faciliteiten, ook door positieve maatregelen den boschbouw steunt, om te voorkomen, dat het voor ons land zoo belangrijke particuliere boschbezit nog verder wordt weggevreten en ook om door aankoop van landgoederen en andere gronden de instandhouding en uitbreiding van ons boschareaal te bevorderen.

Ik kan U de lezing van dit artikel ten zeerste aanbevelen.

In dit verband moge ik Uw belangstelling vragen voor nr. 54 van „Der Deutsche Forstwirt“ waarin de „Reichsnaturschutzgesetz“ van 26 Juni 1935 is afgekondigd.

Deze wet beoogt bescherming van de natuur in al haar uitingen en omvat zoowel planten en dieren, als natuurmonumenten in zeer ruimen zin, waarvan de instandhouding wegens hun zeldzaamheid, schoonheid, eigenaardigheid of wegens hun wetenschappelijke, vaderlandsche of boschbouwkundige beteekenis of hun beteekenis voor de jacht van algemeen belang is.

Aan het hoofd van de natuurbescherming staat de Reichforstmeister, de hoogste chef van het Deutsche Staatsboschwezen.

De uitvoering van de wet geschiedt, zooals voor de hand ligt, door de ambtenaren van het boschwezen in samenwerking met de burgerlijke autoriteiten, terwijl een „Reichsstelle für Naturschutz“, dit is een Commissie van deskundigen, in

het leven wordt geroepen, die de Regeering ter zake van advies heeft te dienen.

Aangaande de iepenziekte, die zich begrijpelijkerwijze in dezen drogen zomer weer bijzonder sterk uitte, kan ik U meedeelen, dat bij Kon. Besluit van 14 September 1935 wijziging is gebracht in de voorschriften, die van overheidswege ter bestrijding daarvan zijn gegeven. Kon tot nu toe de betrokken Minister tot velling aanwijzen stervende of reeds gestorven iepen, volgens het nieuwe Kon. Besluit kan deze maatregel worden gevorderd van de gebruiksgerechtigde van iepen, welke zijn aangewezen *als dood of als gevaar opleverende voor de verspreiding van de iepenziekte of voor vermeerdering van den iepenspintkever*. Dit is een groote verbetering, waardoor de bestrijding ongetwijfeld veel effectiever zal kunnen plaats hebben.

Het overzicht van de belangrijke gebeurtenissen op boschbouwkundig gebied zou niet volledig zijn, als ik niet in herinnering bracht het 12½ jarig jubileum van den Boschraad en het verschijnen van het verslag van de werkzaamheden van dit lichaam gedurende zijn bestaan.

De practische boschbouwer is licht geneigd het bestaan van den Boschraad te vergeten omdat de man van de practijk er weinig mee in aanraking komt.

Juist daarom is het verschijnen van dit verslag zoo toe te juichen omdat daardoor ook de niet insiders gelegenheid hebben gekregen kennis te nemen van het vele en belangrijke werk, dat door dit lichaam ten behoeve van onzen boschbouw wordt verricht.
